

Програмові вимоги атестації з ОП «Географія»

1. Добовий і річний рухи Землі та їх географічні наслідки.
2. Внутрішня будова Землі та історія її розвитку. Типи земної кори.
3. Теорія літосферних плит. Основні типи тектонічних структур материків.
4. Основні форми рельєфу суходолу. Генетичні типи рельєфу.
5. Закономірності розподілу планетарного рельєфу Землі.
6. Закономірності та причини розподілу температур приземного шару повітря у просторі земної кулі.
7. Зонально-регіональні закономірності розподілу атмосферного тиску у просторі земної кулі.
8. Типи вітрів. Загальна циркуляція атмосфери.
9. Повітряні маси і атмосферні фронти. Кліматичні пояси.
10. Гідросфера. Світовий кругообіг води. Розподіл вод гідросфери.
11. Географічна оболонка Землі, її склад, межі, будова.
12. Основні закономірності географічної оболонки.
13. Гіпсометрія і орографія найбільших форм поверхні України.
14. Тектонічна будова території України.
15. Морфоструктурний та морфоскульптурний рельєф України.
16. Розподіл сонячної радіації та радіаційного балансу у межах території України.
17. Розподіл середньомісячних температур у межах території України.
18. Розподіл середньорічної кількості опадів та зволоження у межах території України.
19. Загальні риси річкової системи України.
20. Поширення озер і боліт у межах території України.
21. Ґрунтовий покрив території України.
22. Рослинний покрив і тваринний світ території України.
23. Зміна основних компонентів природного середовища під впливом діяльності людини на території України. Природоохоронні території. Заповідники і національні природні парки.
24. Фізико-географічне районування України. Природні комплекси Східноєвропейської рівнини.
25. Геоморфологічне районування Українських Карпат. Особливості рельєфу окремих геоморфологічних районів.
26. Особливості клімату Українських Карпат.
27. Поверхневі і підземні води Українських Карпат.
28. Загальна фізико-географічна характеристика Кримських гір.
29. Природні комплекси Чорного та Азовського морів.
30. Природні умови Атлантичного океану.
31. Природні умови Індійського океану.
32. Природні умови Північного Льодовитого океану.
33. Загальна фізико-географічна характеристика Африки.

34. Загальна фізико-географічна характеристика Австралії.
35. Загальна фізико-географічна характеристика Антарктиди.
36. Загальна фізико-географічна характеристика Південної Америки.
37. Загальна фізико-географічна характеристика Північної Америки.
38. Загальна фізико-географічна характеристика Європи.
39. Загальна фізико-географічна характеристика Азії.
40. Природні умови Тихого океану.
41. Формування сучасної території України. Етнічні землі та державна територія України: проблема невідповідності.
42. Особливості сучасного ЕГП і ПГП України.
43. Адміністративно-територіальний устрій України: формування, стан і перспективи реформування.
44. Внесок С.Рудницького в розвиток вітчизняної суспільної географії.
45. Внесок В.Кубійовича з розвиток вітчизняної суспільної географії.
46. Демографічні процеси в Україні і світі в ХХ ст.
47. Сучасна демографічна ситуація в Україні. Демографічна політика в Україні.
48. Історико-географічні аспекти формування міської мережі в період 19-20 ст.
49. Основні підходи до класифікації міст (за чисельністю населення, за функціями, за генетичною ознакою).
50. Рівень урбанізації в регіонах України: причини і тенденції.
51. Сільське розселення: зміст поняття "село", територіальний розподіл сільського населення по Україні. Соціальні проблеми сільського населення.
52. Географія розселення населення в Україні. Системи розселення.
53. Внутрішні міграції населення в Україні: передумови і головні напрямки. Зовнішні міграції населення України.
54. Головні тенденції зміни етнічного складу населення України в ХХ ст.
55. Географія Східної діаспори і Західної діаспори.
56. Географія найбільших релігійних конфесій України.
57. Зайнятість і безробіття у різних регіонах України: сучасний стан і проблеми вирішення.
58. Соціальна структура населення України: проблеми трансформації на сучасному етапі. Географія соціальних негараздів в Україні.
59. Природно-ресурсний потенціал України.
60. Географія та перспективи розвитку ПЕК України.
61. Металургійний комплекс України.
62. Машинобудівний комплекс України.
63. Хіміко-індустріальний комплекс України.
64. Лісопромисловий і будівельний комплекси України.
65. Комплекс галузей легкої промисловості України.
66. Зональна спеціалізація сільського господарства України.
67. Транспортний комплекс України.

68. Зовнішньоекономічні зв'язки України.
69. Рекреаційно-туристичний потенціал України.
70. Основні підходи та принципи економіко-географічного районування України.
71. Основні підходи та принципи суспільно-географічного районування України.
72. Сучасна політична карта світу.
73. Основні етапи становлення політичної карти світу.
74. Політико-територіальні утворення на політичній карті світу: суверенні держави, залежні країни і території.
75. Форми правління і політико-територіального устрою держав світу.
76. Демографічний вибух та його вплив на статево вікову структуру населення у різних країнах світу.
77. Етнічний і релігійний склад та географія населення світу.
78. Розвиток і географія світового процесу урбанізації.
79. Тенденції світових міграційних процесів та розселення населення.
80. Етапи формування світової системи господарства.
81. Міжнародна економічна інтеграція.
82. Секторальна структура економіки. Вплив НТР на галузеву структуру.
83. Вплив НТР на територіальну організацію світового виробництва.
84. Як змінювався паливно-енергетичний баланс світу? Які чи події явища впливали на цей процес?
85. Тенденції змін у металургійному виробництві.
86. Які виробничі особливості та галузева структура сучасного машинобудування світу?
87. Охарактеризуйте географію вирощування зернових культур у світі.
88. Охарактеризуйте значення і місце транспорту в світовому господарстві, особливості та перспективи розвитку окремих видів транспорту.
89. Карпатська гірська країна та її складові частини.
90. Особливості географічного положення та рельєфу Західних Карпат.
91. Особливості географічного положення та рельєфу Східних Карпат.
92. Особливості географічного положення та рельєфу Південних Карпат.
93. Тектонічні структури Карпатської гірської країни та Українських Карпат.
94. Особливості геологічної будови і рельєфу Передкарпатської передгірної височини.
95. Особливості геологічної будови і рельєфу Зовнішньофлішевих Карпат.
96. Особливості рельєфу Вододільно-Верховинських Карпат.
97. Особливості геологічної будови і рельєфу Полонинсько-Чорногірських Карпат.
98. Особливості геологічної будови і рельєфу Мармароського кристалічного масиву.
99. Особливості геологічної будови і рельєфу Закарпатського низькогір'я.
100. Особливості геологічної будови і рельєфу Закарпатської рівнини.

101. Природоохоронні об'єкти в Українських Карпатах.
102. Загальні особливості річкової мережі Українських Карпат.
103. Річки басейну Сяну і Дністра в Українських Карпатах.
104. Річки басейну Пруту і Сірету в Українських Карпатах.
105. Річки басейну Тиси в Українських Карпатах.
106. Озера та болота, підземні води в Українських Карпатах.
107. Загальні риси рослинного та ґрунтового покриву в Українських Карпатах.
108. Освітньо-виховне значення туристсько-краєзнавчої роботи.
109. Основні джерела краєзнавства.
110. Які заходи здійснюються на етапі підготовки до виходу на маршрут?
111. Які головні вимоги до біваку?
112. Які особливості організації учнівських геологічних досліджень?
113. Які особливості організації учнівських геоморфологічних досліджень?
114. Виконання яких дій передбачає фізико-географічна характеристика басейну озера?
115. Які особливості організації учнівських метеорологічних досліджень?
116. Які особливості організації та проведення учнівських фенологічних спостережень?
117. Які особливості організації та роботи шкільного краєзнавчого музею?
118. Охарактеризувати об'єктом і предмет дослідження рекреаційної географії.
119. Які рівні досліджень прийнято виділяти у рекреаційній географії?
120. Підсистема "рекреаційні ресурси й умови".
121. На основі яких методологічних підходів здійснюється дослідження суб'єкта рекреаційної географії - рекреанта?
122. Як прийнято виділяти головні форми рекреаційної діяльності у сучасному світі?
123. Що таке рекреаційна індустрія?
124. Що розуміють під культурними рекреаційними ресурсами?
125. Які особливості розміщення готелів різного класу?
126. Як просторово розподіляється готельний фонд світу?
127. Які типи ресторанів та національних закладів громадського харчування поширені у різних країнах світу?
128. Географічна карта та її властивості.
129. Уявлення про основні елементи карти
130. Картографічні уявлення про поверхню суші та форму Землі.
131. Геодезична основа географічних карт різного масштабу.
132. Географічний глобус — точна модель нашої планети.
133. Властивості градусної сітки і поверхні глобуса
134. Масштаб дрібномасштабних карт.
135. Поняття про картографічні спотворення, їх види та способи виявлення.
136. Вимірювання величини картографічних спотворень.
137. Відображення видів і величин спотворень.

138. Перспективні картографічні проєкції
139. Неперспективні картографічні проєкції
140. Види класифікацій картографічних проєкцій
141. Класифікація картографічних проєкцій за характером спотворень.
142. Класифікація картографічних проєкцій за видом допоміжної поверхні та її орієнтацією.
143. Азимутальні перспективні проєкції
144. Азимутальні неперспективні проєкції.
145. Циліндричні проєкції
146. Конічні проєкції
147. Псевдоциліндрична проєкція Сансона
148. Умовна глобулярна проєкція Арроусміта.
149. Особливості оглядових загальногеографічних карт.
150. Зображення водних об'єктів на загальногеографічних картах
151. Зображення рельєфу на загальногеографічних картах.
152. Зображення населених пунктів на загальногеографічних картах.
153. Зображення шляхів сполучення на загальногеографічних картах.
154. Зображення політико-адміністративного поділу на загальногеографічних картах.
155. Географічна основа та спеціальний зміст тематичної карти.
156. Спосіб ареалів.
157. Спосіб якісного фону.
158. Крапковий спосіб.
159. Спосіб ізоліній.
160. Спосіб значків.
161. Спосіб локалізованих діаграм.
162. Спосіб картодіаграм.
163. Спосіб картограм.
164. Спосіб лінійних знаків. Спосіб знаків руху.
165. Визначити способи картографічного зображення на тематичній карті
166. Загальні уявлення про топографічні карти та плани, особливості їх побудови.
167. Разграфка і номенклатура топокарт мільйонного масштабу.
168. Разграфка і номенклатура топокарт великих масштабів.
169. Картографічна проєкція топографічних карт і система прямокутних координат.
170. Масштаб карт, його види. Точність побудов.
171. Кути напрямів і зв'язок між ними. Визначення кутів напрямів на топографічній карті.
172. Географічний зміст топографічних карт. Топографічні умовні знаки.
173. Основні форми земної поверхні та топографічні лінії.
174. Спосіб зображення рельєфу на карті.
175. Відображення на топокарті гідрографічної сітки.
176. Визначення похилу місцевості між двома точками.
177. Соціально-економічні елементи змісту топографічних карт, їх види і способи відображення.
178. Орієнтування на місцевості за компасом.
179. Орієнтування на місцевості за сонцем і зорями.

180. Рух на місцевості за азимутом.
181. Державна геодезична сітка, методи її створення, значення для зйомок місцевості.
182. Поняття про зйомки місцевості та їх види.

Перелік рекомендованої літератури

1. Божок А.П. Картографія: підручник / А.П. Божок, А.М. Молочко, В.І. Остроух; під ред. А.П. Божок. – К: Вид.-полігр. центр —Київський університет, 2008. – 271 с.
2. Влах М. Р. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібн. для самостійної роботи студентів / М. Р. Влах, Л. І. Котик. —Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. —120 с.
3. Геологія з основами геоморфології: підручник для екологічних і географічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Г.І. Рудько, О.М. Адаменко, О.В. Чепіжко, М.Д. Крочак. – Чернівці : Букрек, 2010. –400 с.
4. Гуцуляк В.М. Ландшафтознавство: Теорія і практика Навчальний посібник. - Чернівці: Книги -XXI, 2008. -168 с.
5. Дудка І. Г. Ландшафтознавство: практикум / Дудка І. Г. К.: КНТ, 2015.
6. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні: Посібник / Я.І. Жупанський. –К., 2006. –275 с.
7. Іванов Є. А. Гірничопромислові геосистеми Західного регіону України. / Г. І. Рудько, Є. А. Іванов, І. П. Ковальчук. – Київ–Чернівці: Букрек, 2019. – Т. 1. – 464 с.
8. Іванов Є. А. Гірничопромислові геосистеми Західного регіону України. / Г. І. Рудько, Є. А. Іванов, І. П. Ковальчук. – Київ–Чернівці: Букрек, 2019. – Т. 2. – 376 с.
9. Кілінська К.Й. Фізична географія Карпато-Подільського регіону України: навч.-метод. посібник / Клавдія Кілінська; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. -Чернівці: ЧНУ, 2011. - 231 с.
10. Книш М. М. Глобальні проблеми людства: навчальний посібник./Книш М. М., Котик Л. І.-Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015.
11. Костів Л. Я Фізична географія материків і океанів. Африка : навч.-метод. посібник / Л. Я. Костів. –Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. –184 с.
12. Кобернік С.Г. Географія. Довідник + тести / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко.– К.: Абетка, 2017. 644 с.
13. Корнус О. Г. Історична географія : навчальний посібник / О. Г. Корнус ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка. – Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. – 156 с.
14. Лозинський В. В., Андрейчук Ю.М. Картографо-топографічний словник-довідник [Текст] : навч. посіб. / В. В. Лозинський, Ю. М. Андрейчук ; за науковою редакцією професора І. П. Ковальчука. —Київ ; Львів : НУБІП Україна ; ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. —256 с.

15. Маринич О. М. Фізична географія України: підручник/ О.М.Маринич, П.Г. Шищенко. -3-тє вид., стер.-К. : Знання, 2006. -511 с.
16. Машенко О.М. Загальне землезнавство. Навчальний посібник. –Полтава: ПДПУ, 2010.-73 с.
17. Методи геоморфологічних досліджень : навч. посібник / Галина Байрак. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018.
18. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства Курс лекцій для студентів географічних спеціальностей педагогічних вищих навчальних закладів. -Київ - Кам'янець-Подільський: "Абетка-НОВА", 2002. -184 с.
19. Олійник Я. Б. Загальне землезнавство: підручник / Я. Б. Олійник, Р. П. Федоришак, П. Г. Шищенко. -К. : Заня-Прес, 2008. 342 с.
20. Основи геоморфології: навчальний посібник/ уклад. О. І. Ситник, Д. О. Панкратенкова. - Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2016.-166 с.
21. Панасенко Б.Д. Фізична географія материків та океанів Навчальний посібник. В 2 ч. Вінниця: ГПАНІС, 2001. -410 с
22. Пестушко В.Ю. Загальна географія / В.Ю. Пестушко, Уварова Г.Ш. –К.: Генеза, 2006.
23. Природничо-географічне моделювання: підручник / В.М. Самойленко, І.О. Діброва. –Київ : Ніка-Центр, 2019. –320 с.
24. Свинко Й. М., Сивий М. Я. Геологія: Підручник // Й. М . Свинко, М. Я. Сивий — К.: Либідь, 2003. — 480 с.
25. Стадник О. Географія: Комплексне видання / О.Г. Стадник.-Літера, 2017.-416 ст.
26. Стельмах, О. Р. Геоморфологія та четвертинна геологія : конспект лекцій / О. Р. Стельмах. -Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. -122 с.
27. Стецюк В.В., Ковальчук І.П. Основи геоморфології Навчальний посібник. - Київ: Вища школа, 2005. -495с.
28. Сучасне природокористування: суспільно-географічний контекст: Навчально-методичний посібник / О.Л. Дронова, С.П. Запотоцький. -К., 2018. - 214 с
29. Топографічне картографування . Навчальний посібник./ Л.М.Даценко, О.С.Гончаренко. -Київ.: 2019. -88 с.
30. Топографія з основами геодезії: підручник / А.П. Божок, В.Д. Барановський, В.В. Білоус [та ін.]; за ред. А.П. Божок, А.М. Молочка. – К.: Вид.-полігр. Центр —Київський університет, 2009. – 304 с.
31. Фізична географія світу: Конспект лекцій. Вип. 2 / М-во освіти і науки України, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; Уклад. Л.А. Савранчук. - Чернівці : Рута, 2006. -36 с.
32. Філоненко Ю. М. Геологія: навчальний посібник / Ю.М. Філоненко, О.А.Бездухов. -Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2012.
33. Шевченко Р. Ю. Картографія: Електронний підручник / Шевченко Роман Юрійович. —К.: ЦНМВ «Кий», 2015. —230 с.
34. Шищенко П.Г. Фізична географія України / П.Г. Шищенко, Н.В. Муніч. –К.: Зодіак ЕКО, ВД «Освіта», 2011.